

S/3779

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ
BIURO SPRAW OBRONNYCH MSWiA

Wiesław SZYMCZYK

ZADANIA RESORTU
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
W OKRESIE ZAGROŻENIA WOJENNEGO I WOJNY
WYNIKAJĄCE Z POTRZEB OBRONNYCH
PAŃSTWA I WOJEWÓDZTWA

WARSZAWA

1998

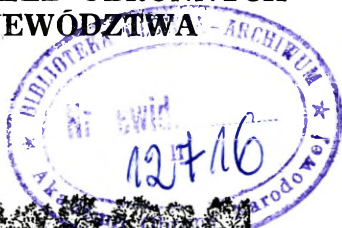

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

BIURO SPRAW OBRONNYCH MSWiA

Wiesław SZYMCZYK

ZADANIA RESORTU
SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
W OKRESIE ZAGROŻENIA WOJENNEGO I WOJNY
WYNIKAJĄCE Z POTRZEB OBRONNYCH
PAŃSTWA I WOJEWODZTWA

WARSZAWA

1998

Niniejszy materiał studyjny jest przeznaczony do wykorzystania na Wyższych Kursach Obronnych dla kierowniczej kadry administracji państwowej.

SPIS TREŚCI

I. Resort Spraw Wewnętrznych i Administracji w systemie obronnym państwa	5
II. Rola ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w systemie obronnym państwa.....	9
III. Zadania obronne realizowane przez ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji	25
IV. Zadania obronne realizowane przez centralne organy, organy i jednostki organizacyjne Resortu Spraw Wewnętrznych i Administracji	27
V. Szkolenie obronne w Resorcie Spraw Wewnętrznych i Administracji	43
VI. Nowe spojrzenie na sprawy obronne	47

I. RESORT SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI W SYSTEMIE OBRONNYM PAŃSTWA

Założenia polskiej polityki bezpieczeństwa, sygnowane przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 XI 1992 r., określają podstawowe zasady polityki naszego kraju w dziedzinie bezpieczeństwa wewnętrznego i zewnętrznego wraz z *Polityką bezpieczeństwa i strategią obronną Rzeczypospolitej Polskiej* jako dokumentem rozwijającym i precyzującym te zasady - przedstawiają zamierzenia i kierunki działań mających na celu umocnienie suwerenności i bezpieczeństwa Polski, sprzyjają rozwojowi cywilizacyjnemu naszego kraju i wzrostowi jego pozycji w Europie.

Według systematyki zawartej w ww. dokumentach, ze względu na wykonywane funkcje i realizowane zadania, w systemie obronnym państwa, wyodrębnia się następujące elementy (rys. 1):

- **Sily Zbrojne RP;**
- **pozamilitarne ogniwa obronne;**
- **system kierowania obronnością.**

Podsystem pozamilitarny składa się z trzech ogniw, realizujących zadania w zakresie:

- **ochrony państwa;**
- **gospodarczo obronnym;**
- **ochrony ludności.**

Zasadnicze funkcje w systemie kierowania obronnością państwa w czasie pokoju określa Konstytucja RP. Realizują je:

- **prezydent RP;**
- **prezes Rady Ministrów;**
- **Rada Ministrów.**

SYSTEM OBRONNY RP

SYSTEM KIEROWANIA OBRONNOŚCIA

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ;
PREZES RADY
MINISTRÓW;
RADA
MINISTRÓW.

UKŁAD MILITARNY (SIŁY ZBROJNE)

WOJSKA LĄDOWE;
WOJSKA LOTNICZE
I OBRONY
POWIETRZNEJ;
MARYNARKA
WOJENNA.

POZAMILITARNE OGNIWA OBRONNE (UKŁAD POZAMILITARNY)

ORGANY WIADZY,
ADMINISTRACJI
RZĄDOWEJ
I SAMORZĄDOWEJ
RESORT SPRAW
WEWNETRZNYCH
I ADMINISTRACJI;
(organy administracji rządowej
i samorządowej - szczebla wojewódzkiego,
wypieczęlowane służby
Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji)

PODMIOTY
GOSPODARCZE.
(OCHRONA OBIEKTÓW
O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU
DLA OBRONNOŚCI - rtwia)

Kierowanie obronnością państwa realizują wszystkie organa władzy i administracji rządowej, stosownie do kompetencji i zadań obronnych przypisanych im w Konstytucji i innych ustawach.

Prezydent RP koordynuje wypracowywanie strategii obronnej państwa.

Główne zadania obronne na szczeblu rządowym przypadają Ministrowi Obrony Narodowej, Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministrowi Spraw Zagranicznych.

Resort spraw wewnętrznych i administracji zaangażowany jest w mniejszym lub większym stopniu w przygotowaniach obronnych realizowanych we wszystkich wyżej wymienionych ogniwach. W ramach systemu obronnego, wg dotychczasowej systematyki, może on być porównywalny, pod względem zadań, sił i środków - z układem militarnym.

W dokumentach tych stwierdzono że - *Ochrona ludności przed katastrofalnymi zagrożeniami przemysłowymi, klęskami żywiołowymi i skutkami działań wojennych jest konstytucyjnym obowiązkiem wszystkich organów władzy, administracji państwowej i samorządowej, a także obowiązkiem organizacji społecznych i podmiotów gospodarczych.*

Zadania wynikające z tego obowiązku polegają głównie na rozpoznawaniu, zapobieganiu i zwalczaniu wszelkich form zagrożeń godzących w bezpieczeństwo narodu i państwa.

Dotyczy to więc m.in. obronności państwa i związanych z tym zadań dotyczących porządku i bezpieczeństwa publicznego oraz ochrony życia i mienia ludności.

Poważnym zagrożeniem dla zdrowia i mienia ludzi, nie związanym bezpośrednio z działaniami zbrojnymi, ale jak należy się spodziewać ulegającym spotęgowaniu, będą przestępstwa kryminalne, zagrożenia toksycznymi środkami przemysłowymi, zatopienia, pożary i inne zagrożenia o charakterze masowym. Zapobieganie im, a także ich ujawnianie i zwalczanie, jest podstawowym, ustawowym obowiązkiem wszystkich wyspecjalizowanych

służb podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, a więc: Policji, Państwowej Straży Pożarnej, Straży Granicznej, Obrony Cywilnej i innych formacji, a pomoc obywateli w realizacji tych zadań jest powinnością prawną i moralną wobec państwa i własnego środowiska.

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

(Ustawa z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji)

* jest członkiem Rady Ministrów, nadzoruje i kontroluje działalność organów i jednostek, w stosunku do których uzyskał uprawnienia nadzorcze na podstawie przepisów ustawowych - na zasadach określonych w tych przepisach. *(Art. 34 ust. 2 Ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o organizacji i trybie pracy Rady Ministrów oraz o zakresie działania ministrów).*

II. ROLA MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI W SYSTEMIE OBRONNYM PAŃSTWA

1. Polega na:

- udziale w zachowaniu suwerenności, niepodległości i integralności terytorialnej RP;
- ochronie struktur państwa;
- udziale w wojennym systemie kierowania;
- ochronie ludności przed katastrofalnymi zagrożeniami przemysłowymi, klęskami żywiołowymi;
- działaniach na rzecz innych elementów i organów Systemu Obronnego Państwa, w tym Sił Zbrojnych RP oraz gospodarki narodowej (ochrona obiektów).

2. Działania wynikające z tego obowiązku polegają głównie na realizacji zadań między innymi w dziedzinach:

- ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- ochrony granicy państwa;
- ochrony przeciwpożarowej;
- administracji publicznej;
- państwowego nadzoru budowlanego;
- geodezji i kartografii;
- obronności i ochrony bezpieczeństwa państwa.

3. Do zadań Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji należy inicjowanie i realizacja polityki oraz zapewnienie koordynacji działań w dziedzinach wymienionych w pkt 2.

Zadania dotyczące ww. dziedzin są realizowane przez wszystkie wyspecjalizowane służby podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, a więc: Policję, Państwową Straż Pożarną, Straż Graniczną, Obronę Cywilną i inne jednostki organizacyjne resortu.

Zgodnie z *Ustawą z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji* - Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji ma następujący obszar odpowiedzialności:

A. Do zadań ministra należy (Art.1.)

1. Inicjowanie i realizacja polityki oraz zapewnienie koordynacji działań w dziedzinach:

- *ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;*

- *ochrony granicy państwa;*

- *ochrony przeciwpożarowej;*

- *administracji publicznej;*

- stosunków państwa z Kościołem Katolickim oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi.

2. Jest właściwy w sprawach:

- *zakresu państwowego nadzoru budowlanego;*

- *geodezji i kartografii;*

- z wyjątkiem spraw zastrzeżonych odrębnymi przepisami do kompetencji innych organów.

3. Wykonuje określone w ustawie i odrębnych przepisach zadania z dziedziny obronności i ochrony bezpieczeństwa państwa.

4. Wykonuje określone w odrębnych ustawach:

- uprawnienia w stosunku do terenowych organów rządowej administracji ogólnej oraz organów samorządu terytorialnego.

B. Jest właściwy do spraw (Art.2.)

- administracji, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.

C. Zakres działania (Art.3.)

1. Sprawy

a) związane z inicjowaniem

- *polityki rządu w zakresie bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego;*
- *doskonalenia organizacji i metod działania administracji publicznej;*
- b) z zakresu kontroli
 - *ruchu granicznego, wyjazdu i pobytu cudzoziemców;*
 - c) podziału terytorialnego
 - w tym terytorialnych podziałów do celów specjalnych, oraz ustalania i zmiany urzędowych nazw miejscowości i obiektów fizjograficznych w zakresie określonym w odrębnych przepisach;
 - d) organizacji i planowania
 - *cywilnej ochrony ludności, mienia i środowiska w okresie pokoju i wojny;*
 - e) związane z zapewnieniem funkcjonowania administracji rządowej, w tym:
 - *wykonywanie nadzoru nad działalnością terenowych organów rządowej administracji ogólnej w zakresie określonym w odrębnych przepisach;*
 - *koordynowanie działalności i funkcjonowania terenowych organów rządowej administracji ogólnej i specjalnej oraz ich współdziałania z administracją samorządową;*
 - *kształcenie i doskonalenie kadr administracji publicznej;*
 - *koordynowanie działań w zakresie rozwoju łączności i informatyki;*
- f) mniejszości narodowych
 - nie zastrzeżone odrębnymi przepisami do kompetencji innych organów;
- g) państwowego nadzoru
 - *budowlanego oraz regulacji w zakresie techniki budowlanej, w tym specjalistycznego nadzoru budowlanego w zakresie określonym w odrębnych przepisach;*
- h) geodezji i kartografii.

2. Nadzór

a) nad działalnością:

- *Policji;*

- *Państwowej Straży Pożarnej;*

- *Straży Granicznej;*

- *Obrony Cywilnej - w zakresie ustalonym odrębnymi ustaleniami;*

- *Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego i Głównego Geodety Kraju na zasadach określonych w odrębnych przepisach;*

b) nad szkołami

- *i jednostkami badawczo - rozwojowymi, których działalność dotyczy dziedzin i spraw określonych w art. 1, oraz nad podporządkowanymi jednostkami organizacyjnymi, chyba że odrębne przepisy stanowią inaczej.*

c) zwierzchni

- nad postępowaniem mandatowym w sprawach o wykroczenia poddane orzecznictwu kolegiów przy sądach rejonowych.

3. Koordynacja

a) działań porządkowo - ochronnych

- *oraz czynności ratowniczych w razie klęsk żywiołowych i innych podobnych zdarzeń zagrażających bezpieczeństwu publicznemu;*

b) ogólna

- *w zakresie ochrony tajemnicy państwowej i służbowej;*

4. Wspieranie

a) działalności

- naukowej i społecznej, podejmowanej zwłaszcza na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zjawiskom kryminogennym;

5. Wykonywanie

a) zadań w dziedzinie

- stosunków państwa z Kościołem katolickim i innymi kościołami i związkami wyznaniowymi;

b) innych zadań

- określonych w odrębnych przepisach.

D. Mogą być podporządkowane jednostki wojskowe z zadaniami

(Art. 8. ust. 1.):

- *ochrony osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe;*

- *ochrony osób które ze względu na dobro państwa należy objąć ochroną;*

- ochrony delegacji państw obcych przebywających na terenie Polski i przedstawicieli organizacji międzynarodowych w Polsce;

- *zapewnienia należytego funkcjonowania urzędzeń obiektów służących najwyższym organom państwowym.*

Wszystkie zadania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji przedstawione powyżej, a zaznaczone *pogrubioną kursywą* - mają znaczący wpływ na bezpieczeństwo państwa.

W zakresie określonym w odrębnych przepisach Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji wykonuje nadzór nad działalnością wojewodów oraz koordynuje działalność i funkcjonowanie terenowych organów rządowej administracji ogólnej i specjalnej oraz ich współdziałanie z administracją samorządową. Przepisami tymi w szczególności są odpowiednio: ustawa z dnia 22 marca 1990 roku o terenowych organach rządowej administracji ogólnej (*Dz.U. z 1990 r. Nr 21, poz. 123 z póź. zm.*), której art. 45 i 52 określa kompetencje "ministra właściwego do spraw administracji", oraz ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie terytorialnym (*Dz.U. z 1996 r. Nr 13, poz. 74 z późn. zm.*), w której odpowiednie zadania Ministra jako wnioskodawcy wobec właściwego do podania decyzji Prezesa Rady Ministrów wprowadzono nowelą z dnia 8 sierpnia 1996 roku (*Dz.U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496, art. 33*). Przepis ten ogólnie określa Ministra jako ministra właściwego do spraw administracji.

Na zasadach określonych w odrębnych przepisach Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji współdziała z innymi organami administracji rządowej oraz organami samorządu terytorialnego.

Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji są: nadzorowane i podległe centralne organy administracji rządowej (COAR), nadzorowane i podległe organy i nadzorowane, podległe i podporządkowane jednostki organizacyjne, które wchodzi w skład resortu spraw wewnętrznych i administracji. (*rozporządzenie prezesa rady ministrów z dnia 24 grudnia 1996 r. w sprawie nadania statutu ministerstwa spraw wewnętrznych i administracji - ze zmianami z dnia 1 lipca 1997 r. (Dz.U. nr 73, poz. 456)*) (rys. 2).

1. Centralne organy administracji rządowej (COAR) nadzorowane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji:

- * Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego;
- * Główny Geodeta Kraju.

2. Centralne organy administracji rządowej (COAR) podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji:

Ustawowo powołane, wyodrębnione pod względem organizacyjnym i kompetencyjnym elementy administracji rządowej wykonujące określone zadania:

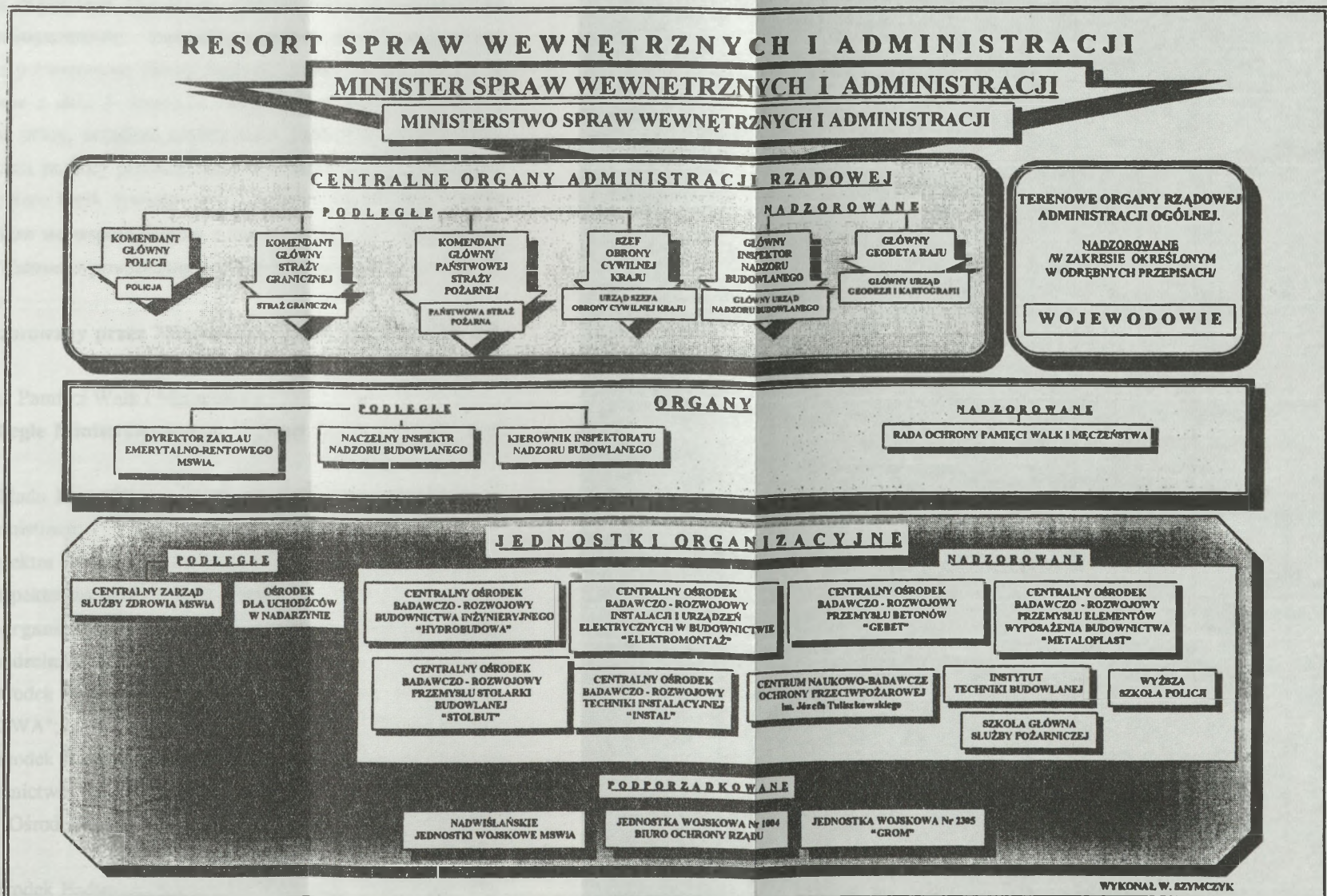
* w sprawach utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego - **komendant główny policji**; (*Ustawa o Policji z dnia 6. 04. 1990 r. ze zmianami w Ustawie z dnia 21 lipca 1995r.*);

* w sprawach ochrony granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego - **komendant główny straży granicznej**; (*Ustawa o SG z dnia 12. 10. 1990 r. ze zmianami w Ustawie z dnia 21 lipca 1995r.*) Art. 4 tej Ustawy stanowi że: "w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny Straż Graniczna staje się z mocy prawa częścią Sił Zbrojnych RP, podległą Ministrowi Obrony Narodowej";

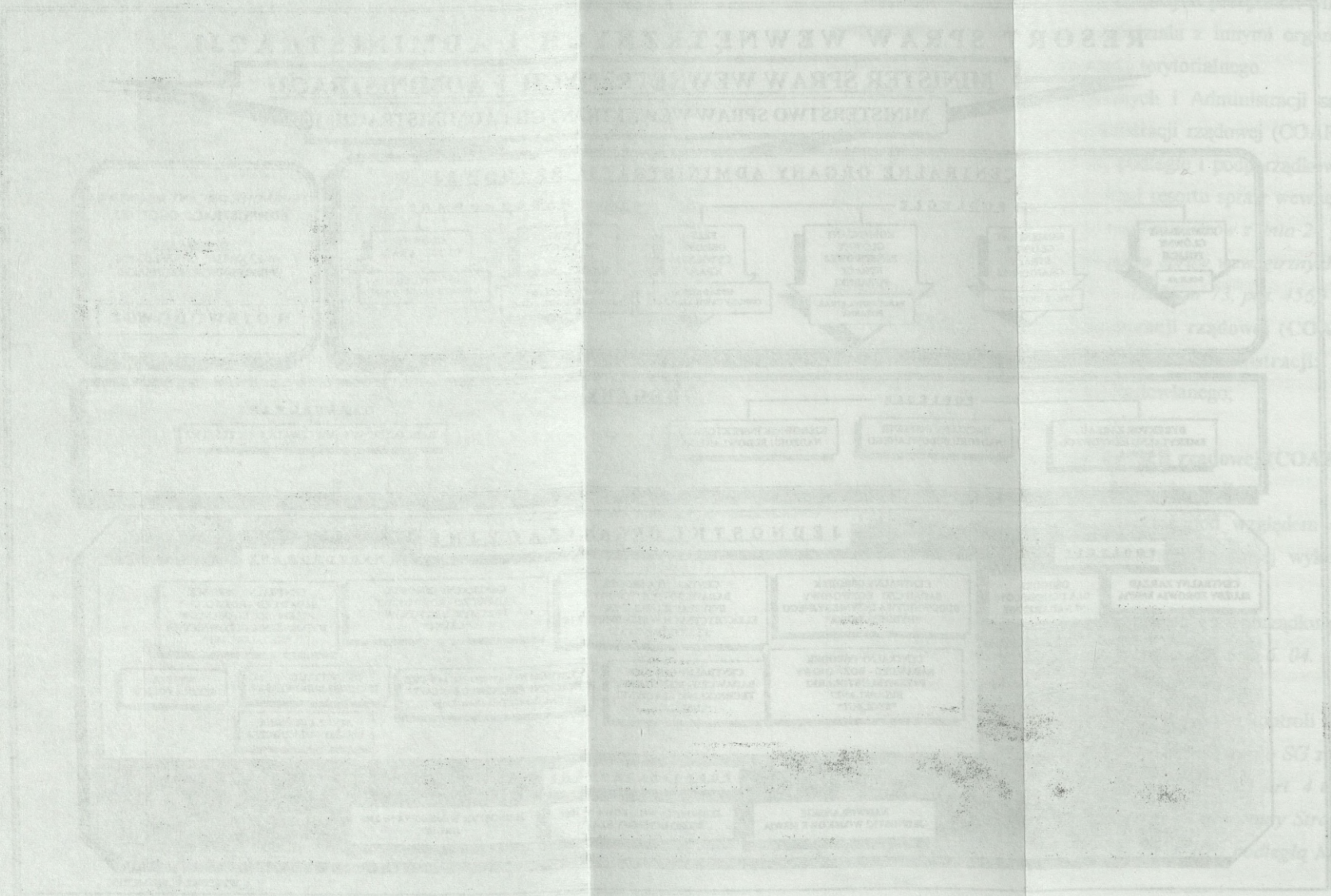
RESORT SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Rysunek 2

W sprawie...
 Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
 Wydział...
 12.10.19...
 Urząd Główny...
 Urząd Regionalny...

* w sprawach organizacji krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego oraz ochrony przeciwpożarowej - **komendant główny państwowej straży pożarnej**; (*Ustawa o Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24. 08. 1991 r. ze zmianami w Ustawie z dnia 8 listopada 1996 r.*);4) w sprawach ochrony ludności, zakładów pracy, urządzeń użyteczności publicznej, dóbr kultury, ratowanie i udzielanie pomocy poszkodowanym w czasie wojny oraz współdziałanie w zwalczaniu klęsk żywiołowych i zagrożeń środowiska, a także usuwanie ich skutków we współdziałaniu z innymi organami - **szeft obrony cywilnej kraju**; (*Ustawa o powszechnym obowiązku obrony RP z dnia 21 listopada 1967 r.*);

3. Organ nadzorowany przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji:

* Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa.

4. Organy podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji:

* Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;

* Naczelnny Inspektor Nadzoru Budowlanego;

* Kierownik Inspektoratu Nadzoru Budowlanego.

5. Jednostki organizacyjne nadzorowane przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji:

* Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Budownictwa Inżynierskiego "HYDROBUDOWA";

* Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Instalacji i Urządzeń Elektrycznych w Budownictwie "ELEKTROMONTAŻ";

* Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Betonów "CEBET";

* Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Elementów Wyposażenia Budownictwa "METALPLAST";

* Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Przemysłu Stalarki Budowlanej "STOLBUT";

* Centralny Ośrodek Badawczo-Rozwojowy Techniki Instalacyjnej "INSTAL";

* Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego;

* Instytut Techniki Budowlanej;

* Wyższa Szkoła Policji;

* Szkoła Główna Służb Pożarniczych;

6. Jednostki organizacyjne podległe Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji:

* Centralny Zarząd Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;

* Ośrodek dla Uchodźców w Nadarzynie;

7. Jednostki organizacyjne podporządkowane Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji:

* Nadwiślańskie Jednostki Wojskowe Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji;

* Jednostka Wojskowa Nr 1004 - Biuro Ochrony Rządu;

* Jednostka Wojskowa Nr 2305.

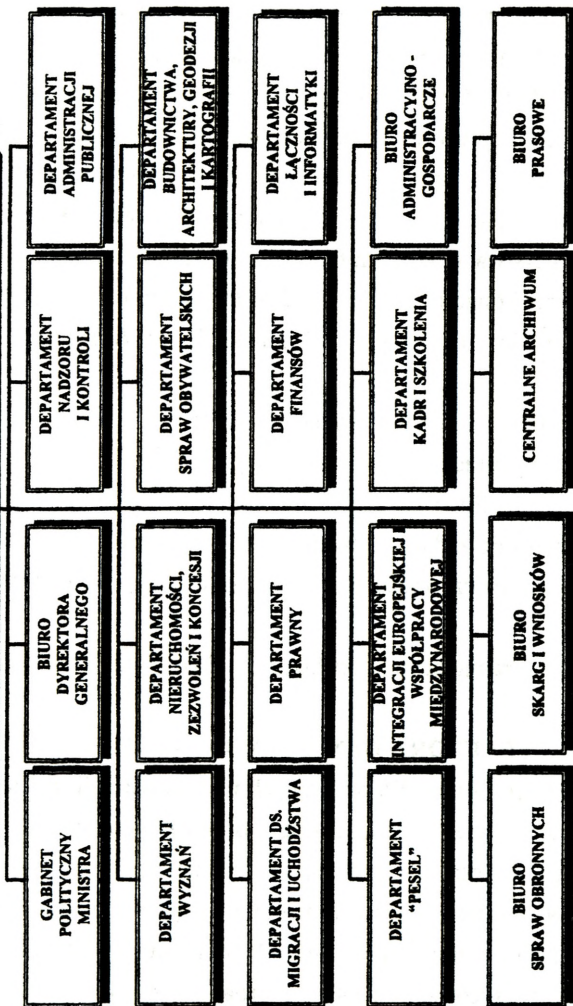
Urzędem administracji rządowej obsługującym Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, działającym pod jego bezpośrednim kierownictwem oraz zgodnie z jego decyzjami i poleceniami jest - **MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI** (rys.3).

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji składa się z dwóch pionów, tj. politycznego i urzędniczego. W pionie politycznym występują: Minister, Sekretarz Stanu, sześciu Podsekretarzy Stanu oraz Gabinet Polityczny Ministra, który składa się z doradców Ministra oraz po jednym doradcy Sekretarza Stanu i Podsekretarzy Stanu. Gabinetem Politycznym Ministra kieruje jego dyrektor wywodzący się ze składu doradców.

KOMÓRKI ORGANIZACYJNE
MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW z dnia 1 lipca 1997 r./

MINISTER SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

opracował W. SIKMISTEK

Rysunek 3

W skład pionu urzędniczego wchodzi Dyrektor Generalny oraz komórki organizacyjne Ministerstwa, tj. departamenty, biura i Centralne Archiwum.

Kluczowa rola w tym pionie przypada **DYREKTOROWI GENERALNEMU**. Zgodnie z art. 39 ust. 4 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o organizacji i trybie pracy Rady Ministrów oraz o zakresie działania ministrów (Dz. U. Nr 106, poz. 492), sprawuje on bowiem bezpośredni nadzór nad: komórkami organizacyjnymi, biurami, wydziałami lub wyodrębnionymi stanowiskami do realizacji zadań w zakresie obsługi Ministerstwa, sekretariatami do obsługi Ministerstwa oraz komitetami, radami i zespołami utworzonymi w Ministerstwie. Ponadto, art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 89, poz. 402) nakłada na **Dyrektora Generalnego zadania:**

- zapewnienia funkcjonowania Ministerstwa, warunków jego działania oraz organizacji pracy,
- realizacja polityki personalnej w służbie cywilnej,
- wykonywanie zadań służby cywilnej w urzędzie,
- dokonywanie czynności z zakresu prawa pracy wobec urzędników służby cywilnej.

Komórką organizacyjną obsługującą Dyrektora Generalnego jest jego Biuro.

BIURO DYREKTORA GENERALNEGO wykonuje zadania związane z obsługą Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sekretarza i Podsekretarza Stanu, Dyrektora Generalnego oraz gabinetu politycznego Ministra.

Kolejną komórką występującą w strukturze Ministerstwa jest **DEPARTAMENT NADZORU I KONTROLI** sprawujący w imieniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji kontrolę komórek organizacyjnych Ministerstwa a także urzędów centralnych organów administracji rządowej oraz innych organów i jednostek organizacyjnych nadzorowanych, podległych lub podporządkowanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Departament ten koordynuje również działalność innych komórek kontrolnych występujących w strukturze jednostek organizacyjnych resortu spraw wewnętrznych i administracji.

DEPARTAMENT ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ zapewnia wykonywanie przez Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie administracji publicznej, a w szczególności realizuje uprawnienia Ministra wynikające z nadzoru nad terenowymi organami administracji ogólnej i ich urzędami.

DEPARTAMENT WYZNAŃ realizuje zadania wynikające z ustawowych kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w dziedzinie stosunków między państwem a Kościołem Katolickim oraz innymi kościołami i związkami wyznaniowymi.

DEPARTAMENT NIERUCHOMOŚCI, ZEZWOLEŃ I KONCESJI wydaje koncesje na prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie ochrony osób i mienia, usług detektywistycznych, usług pośrednictwa w sprawach paszportowych oraz wytwarzania i obrotu bronią, amunicją i materiałami wybuchowymi. Departament ten wydaje również zezwolenia na nabycie nieruchomości przez cudzoziemców. Do jego zadań należy ponadto gospodarka gruntami stanowiącymi własność Skarbu Państwa w zakresie powierzonym Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji.

DEPARTAMENT SPRAW OBYWATELSKICH wykonuje zadania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w zakresie spraw paszportowych, obywatelstwa polskiego, mniejszości narodowych, ewidencji ludności i dokumentów stwierdzających tożsamość, poboru, nadzoru nad postępowaniem mandatowym, stowarzyszeń, zgromadzeń, zbiórek publicznych, odznak. Departament ten wykonuje również zadania Ministra w zakresie koordynowania organizacji ochrony tajemnicy państwowej i służbowej.

DEPARTAMENT BUDOWNICTWA, ARCHITEKTURY, GEODEZJI I KARTOGRAFII realizuje zadania Ministra w zakresie techniki budownic-

twa, architektury, racjonalizacji procesu budowlanego i systemu zamówień publicznych w budownictwie, normalizacji, polityki technicznej i badawczo-rozwojowej w budownictwie oraz geodezji i kartografii.

DEPARTAMENT DO SPRAW MIGRACJI I UCHODŹSTWA realizuje zadania Ministra związane ze sprawami migracji, nadawania statusu uchodźcy i udzielania azylu oraz ze sprawowaniem nadzoru nad wykonywaniem zadań w tym zakresie przez terenowe organy rządowej administracji ogólnej i samorząd terytorialny.

DEPARTAMENT PRAWNY odpowiada za zgodność przepisów prawnych resortu spraw wewnętrznych i administracji z obowiązującym systemem prawnym i zasadami techniki prawodawczej, zapewnia ochronę prawną interesów resortu oraz koordynuje obsługę prawną i działalność legislacyjną w resorcie.

DEPARTAMENT FINANSÓW wykonuje zadania związane z przygotowaniem i realizacją budżetu resortu spraw wewnętrznych i administracji, organizowaniem i nadzorem rachunkowości i sprawozdawczości w zakresie finansów, tworzeniem warunków kontroli funkcjonalnej majątku i środków budżetowych, inicjowaniem opracowań przepisów dotyczących uposażeń, wynagrodzeń i innych należności pochodnych od płac, przygotowaniem analiz, sprawozdań i informacji o działalności finansowo-gospodarczej, opiniowaniem spraw szkodowych i odszkodowawczych, w których Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji jest organem odwoławczym.

DEPARTAMENT ŁĄCZNOŚCI I INFORMATYKI odpowiedzialny jest za koordynowanie działań w zakresie rozwoju łączności i informatyki w celu zapewnienia funkcjonowania administracji rządowej.

DEPARTAMENT Powszechnego Elektronicznego Systemu Ewidencji Ludności odpowiedzialny jest za prowadzenie prac projektowych, wdrożeniowych i eksploatacyjnych PESEL w zakresie danych o ludności przewidzianych w ustawie o ewidencji ludności, dowodach osobi-

stych oraz przepisach wydanych na jej podstawie, a także za projektowanie i wdrażanie podsystemów PESEL obejmujących inne, prawem dopuszczone do gromadzenia dane osobowe na potrzeby centralnych i terenowych organów rządowej administracji ogólnej, samorządu terytorialnego i innych jednostek państwowych, oraz za wdrażanie i obsługę systemów informatycznych w komórkach organizacyjnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. W ramach departamentu PESEL realizowane są także zadania Centralnego Biura Adresowego.

DEPARTAMENT INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ I WSPÓŁPRACY MIĘDZYNARODOWEJ realizuje zadania w zakresie sprawowania nadzoru wynikającego z kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nad terenowymi organami rządowej administracji ogólnej dotyczące współpracy transgranicznej i międzyregionalnej oraz zagospodarowania granicy państwowej. Koordynuje również współdziałanie w tym zakresie organów rządowej administracji ogólnej i specjalnej z administracją samorządową. Biuro to, realizuje też zadania w dziedzinie integracji europejskiej w zakresie działania Ministra.

DEPARTAMENT KADR I SZKOLENIA odpowiedzialny jest za prowadzenie spraw etatowych, kadrowych i szkoleniowych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, oraz za przygotowanie i opiniowanie spraw kadrowych pracowników, funkcjonariuszy i żołnierzy centralnych organów administracji rządowej oraz innych organów i jednostek nadzorowanych, podległych lub podporządkowanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, w stosunku do których uprawnienia personalne należą do kompetencji Ministra.

BIURO ADMINISTRACYJNO - GOSPODARCZE jest odpowiedzialne za planowanie zaopatrzenia w środki techniczne, działalność inwestycyjno-reмонтową dotyczącą obiektów Ministerstwa, sprawowanie nadzoru nad gospodarką paliwowo-energetyczną oraz nad lotnictwem w służbach porządku

publicznego, prowadzenie normalizacji, certyfikacji i zabezpieczenia meteorologicznego w resorcie spraw wewnętrznych i administracji, a także sprawuje obsługę administracyjno-gospodarczą i finansową oraz ochronę obiektów Ministerstwa.

BIURO SPRAW OBRONNYCH odpowiedzialne jest za koordynację i nadzór przygotowań obronnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, oraz centralnych organów administracji rządowej i innych organów i jednostek organizacyjnych nadzorowanych, podległych lub podporządkowanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji.

BIURO SKARG I WNIOSKÓW realizuje zadania w zakresie rozpatrywania skarg i wniosków kierowanych do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Sprawuje również nadzór nad sposobem załatwiania skarg i wniosków kierowanych do organów centralnych oraz innych organów i jednostek organizacyjnych nadzorowanych, podległych lub podporządkowanych Ministrowi.

CENTRALNE ARCHIWUM jest odpowiedzialne za gromadzenie, ewidencję, przechowywanie, opracowywanie, zabezpieczenie i udostępnianie materiałów archiwalnych oraz prowadzenie działalności informacyjnej w tym zakresie.

BIURO PRASOWE realizuje zadania w zakresie obsługi prasowej Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

III. ZADANIA OBRONNE REALIZOWANE PRZEZ MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

1. Mówiąc o zadaniach obronnych resortu spraw wewnętrznych i administracji mamy na uwadze:

- **zadania doktrynalne** ustalone dla resortu spraw wewnętrznych (obecnie resortu spraw wewnętrznych i administracji) w pkt 6 *Polityki bezpieczeństwa i strategii obronnej Rzeczypospolitej Polskiej*;

- **zadania zawarte** w ustawie z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej - w art. 18 ust. 3 - nakłada na Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji obowiązek organizacji wykonywania zadań obronnych przez podległe mu organy, podporządkowane i nadzorowane jednostki organizacyjne;

- ponadto inne akty prawne wydane na podstawie ww ustawy - (*Uchwała Nr 06/81 KOK z dnia 24 sierpnia 1981 r. w sprawie ogólnych zasad wykonywania zadań w zakresie obronności w resortach*) (*Jednolity tekst - poz. 9 Biuletynu Komitetu Obrony Kraju, Nr 2 z dnia 20 czerwca 1997r*) - konkretyzują zadania obronne dla ministrów, w tym w § 4 ww uchwały zawarty jest konkretny zapis, że zadania dla ministrów stosuje się odpowiednio do: cyt. *Przepisy uchwały dotyczące ministrów stosuje się odpowiednio do przewodniczących komisji i komitetów sprawujących funkcje naczelnych organów administracji państwowej, kierowników centralnych organów administracji rządowej, kierowników centralnych urzędów i instytucji państwowych nie podporządkowanych naczelnym organom administracji państwowej, prezesów (zarządów) banków oraz zarządów głównych organizacji społecznych wykonujących zadania w zakresie obronności państwa.*

2. Ustawa z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji - w art. 1, ust 3 stanowi że do zadań Ministra Spraw Wewnętrznych i administracji należeć będzie: cyt. *Wykonywać będzie*

określone w ustawie i odrębnych przepisach zadania z dziedziny obronności i ochrony bezpieczeństwa państwa.

3. Zadania i zakres działania Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji określone w ww. ustawie zawierają również aspekty obronne państwa, ponieważ dotyczą ochrony państwa i ochrony ludności.

Istotą przygotowań obronnych resortu Spraw Wewnętrznych i Administracji są:

* przedsięwzięcia koncepcyjne, planistyczno-organizacyjne i materialne, realizowane w czasie pokoju, niezbędne do stworzenia warunków sprawnej realizacji zadań nałożonych na resort, na czas zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.

Celem zasadniczym przygotowań obronnych jest:

* sprawna i terminowa realizacja zadań przez resort spraw wewnętrznych i administracji w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.

Przygotowania obronne resortu Spraw Wewnętrznych i Administracji stanowią:

* integralną część bieżącej działalności wszystkich struktur organizacyjnych resortu.

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji:

* nadzoruje i koordynuje realizację przedsięwzięć organizacyjno-mobilizacyjnych i obronnych resortu, a także jego przygotowanie i przejście ze struktur organizacyjnych czasu pokojowego na struktury czasu wojennego oraz realizację zadań obronnych na rzecz:

- wojennego systemu kierowania państwem,
- Sił Zbrojnych RP,
- obrony cywilnej (ochrony cywilnej),
- gospodarki narodowej (zabezpieczenie obiektów specjalnych),
- innych ogniw organizacyjnych systemu obronnego państwa.

IV. ZADANIA OBRONNE REALIZOWANE PRZEZ CENTRALNE ORGANY, ORGANY I JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE RESORTU SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

Na podstawie § 3 pkt 1, 2 i 3 Uchwały Nr 06/81 Komitetu Obrony Kraju z dnia 24 sierpnia 1981 r. w sprawie ogólnych zasad wykonywania zadań w zakresie obronności w resortach (*Biuletyn Komitetu Obrony Kraju Nr 2 z dnia 20 czerwca 1997 r. poz. 9*) oraz w związku z Art. 1, ust. 3 ustawy z dnia 21 czerwca 1996 r. o urzędzie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji (*Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 491*) - Biuro Spraw Obronnych MSWiA przystąpiło do nowelizacji Zarządzenia Nr 01/90 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 19 listopada 1990 roku w sprawie przygotowań obronnych w resorcie spraw wewnętrznych.

Zarządzenie to zawierać będzie ogólne zasady przygotowań obronnych w centralnych organach, jednostkach i komórkach organizacyjnych resortu, oraz ogólne i szczegółowe zadania obronne właściwe dla centralnych organów i kierowników jednostek organizacyjnych, realizowanych w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.

Zgodnie z przyjętą zasadą, że poszczególne formacje i jednostki organizacyjne resortu spraw wewnętrznych i administracji w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny będą wykonywać przede wszystkim swoje ustawowe zadania o wzmożonym nasileniu - ze względu na zaistniałą sytuację. Dlatego zadania te, będą tylko ukierunkowywane na działanie w poszczególnych rodzajach zagrożeń.

Polegać to będzie na tym, że poszczególne Centralne organy i kierownicy jednostek organizacyjnych resortu realizują oraz koordynują określone dla nich zadania obronne, a w szczególności:

- opracowują własne akty normatywne w dziedzinie przygotowań obronnych, określają je do realizacji bieżących zadań służbowych, oraz nadzorują ich wykonanie;

- prowadzą własne oceny i analizy zagrożeń;

- opracowują własne plany obronne;

- planują zabezpieczenie mobilizacji istniejących i tworzonych struktur organizacyjnych;

- organizują współpracę z terenowymi organami rządowej administracji ogólnej, administracji wojskowej i samorządowej;

- przygotowują ochronę własnych stanów osobowych;

- organizują szkolenie obronne podległych struktur organizacyjnych oraz zapewniają uczestnictwo podległych stanów osobowych w ćwiczeniach resortowych i międzyresortowych.

Poza czynnościami określonymi powyżej, centralne organy i jednostki organizacyjne resortu spraw wewnętrznych i administracji realizują czynności przygotowawcze do: wykonywania właściwych dla nich w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny zadań, oraz koordynują w skali resortu przygotowania w zakresie swoich kompetencji, i tak:

KOMENDANT GŁÓWNY POLICJI

(KOMENDA GŁÓWNA POLICJI)

Stwarza warunki sprawnej i skutecznej działalności Policji, organizuje i koordynuje wykonywanie zadań Policji określone w ustawach i przepisach wydanych na ich podstawie, koordynuje działania w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego Policji. Poza tym w okresie zagrożenia wojennego i wojny realizuje zadania w zakresie:

- realizacji zadań na rzecz Sił Zbrojnych RP;

- ochrony obiektów ważnych dla obronności i gospodarki narodowej;

- realizacji zadań na rzecz obrony cywilnej;

- udziału w przedsięwzięciach administracyjno-porządkowych;
- zapewnienia łączności i obsługi poczty specjalnej dla resortu i w systemie kierowania państwem.

Policja posiada: Komendę Główną, 49 komend wojewódzkich, 364 komendy rejonowe i 1753 komisariaty. W ramach komend wojewódzkich istnieją 22 oddziały prewencji oraz 10 pododdziałów antyterrorystycznych. Komendy wojewódzkie i rejonowe dysponują również pododdziałami specjalistycznymi: patrolowo-konwojowymi, ochronnymi i ruchu drogowego. Ogólny stan osobowy Policji wynosi około 120 tys. funkcjonariuszy i pracowników cywilnych. Na czas zagrożenia wojennego i wojny, Policja na bazie tych jednostek organizacyjnych - odpowiednio rozwija swoje siły.

Uzbrojona jest w broń strzelecką (kbk AK) i krótką (pistolety, rewolwery), pododdziały zwarte także w broń maszynową (ckm, rkm, km PK) oraz ręczne granatniki przeciwpancerne, miotacze wody i wyrzutnie granatów łzawiących. Ciężkiego uzbrojenia policja nie posiada (zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 1991 r. - Dz.U. Nr 81).

W zakresie sprzętu technicznego, Policja dysponuje:

a) transporterami opancerzonymi starego typu (tylko w niektórych jednostkach);

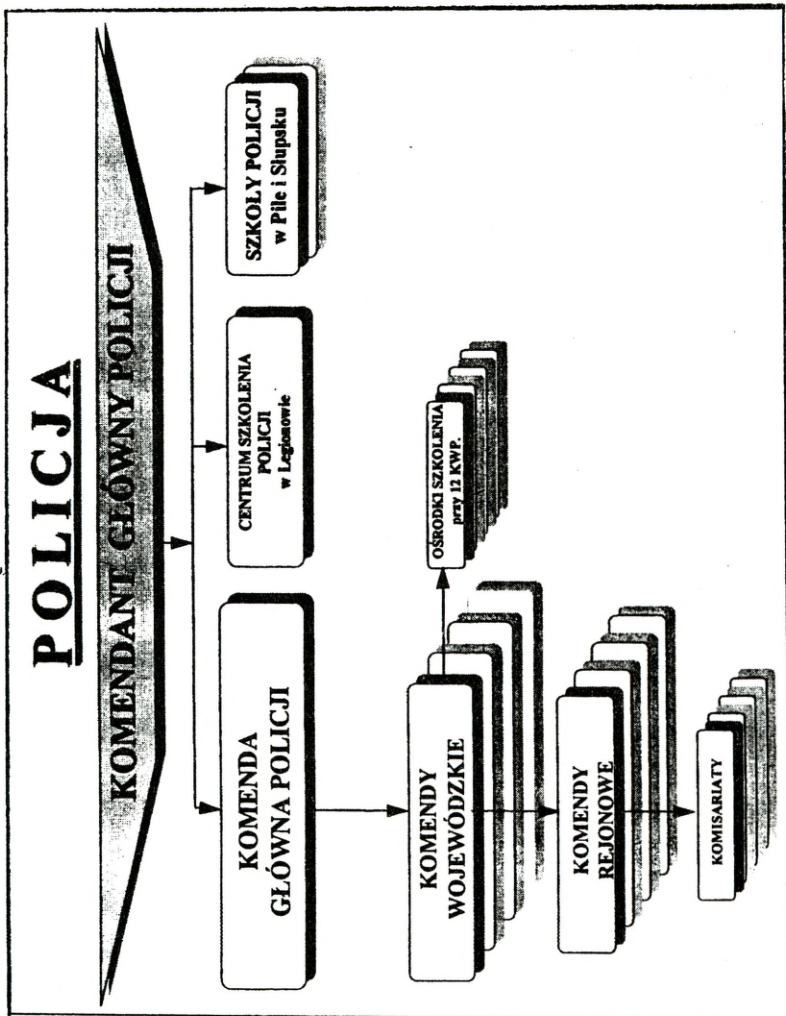
b) samochodami ciężarowymi, osobowo-terenowymi, osobowymi i specjalnymi, a także autokarami, mikrobusami i przyczepami.

Ponadto Policja posiada:

a) sprzęt inżynieryjno-saperski (wykrywacze min, zestawy studziennie-wiertnicze i łodzie motorowe);

b) sprzęt obrony przeciwochemicznej (instalacje rozlewcze, samochodowe, urządzenia filtrowo-wentylacyjne, dozymetry rozpoznania skażeń, płaszcze ochronne "OP-1", maski przeciwochemiczne i pakiety dezaktywacyjne);

c) sprzęt i środki techniki operacyjnej, niezbędne do realizacji określonych czynności, wchodzących w zakres specjalistycznych zadań poszczególnych służb (rys. 4).

Rysunek 4

KOMENDANT GŁÓWNY STRAŻY GRANICZNEJ

(KOMENDA GŁÓWNA STRAŻY GRANICZNEJ)

Organizuje i koordynuje wykonywanie zadań Straży Granicznej w zakresie ochrony granicy państwowej i kontroli ruchu granicznego, wspiera działania wykonawcze jednostek terenowych SG, koordynuje działania w zakresie szkolenia i doskonalenia zawodowego Straży Granicznej.

W związku z Art. 4 tej Ustawy SG z dnia 12. 10. 1990 r., który to stanowi że: *w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny Straż Graniczna staje się z mocy prawa częścią Sił Zbrojnych RP, podległą Ministrowi Obrony Narodowej* - szczegółowe zadania obronne dla Komendanta Głównego Straży Granicznej określają odrębne przepisy, w szczególności *Porozumienie z dnia 2 lipca 1993 r. w sprawie zasad współpracy resortów obrony narodowej i spraw wewnętrznych*, w części dotyczącej włączenia Straży Granicznej w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej.

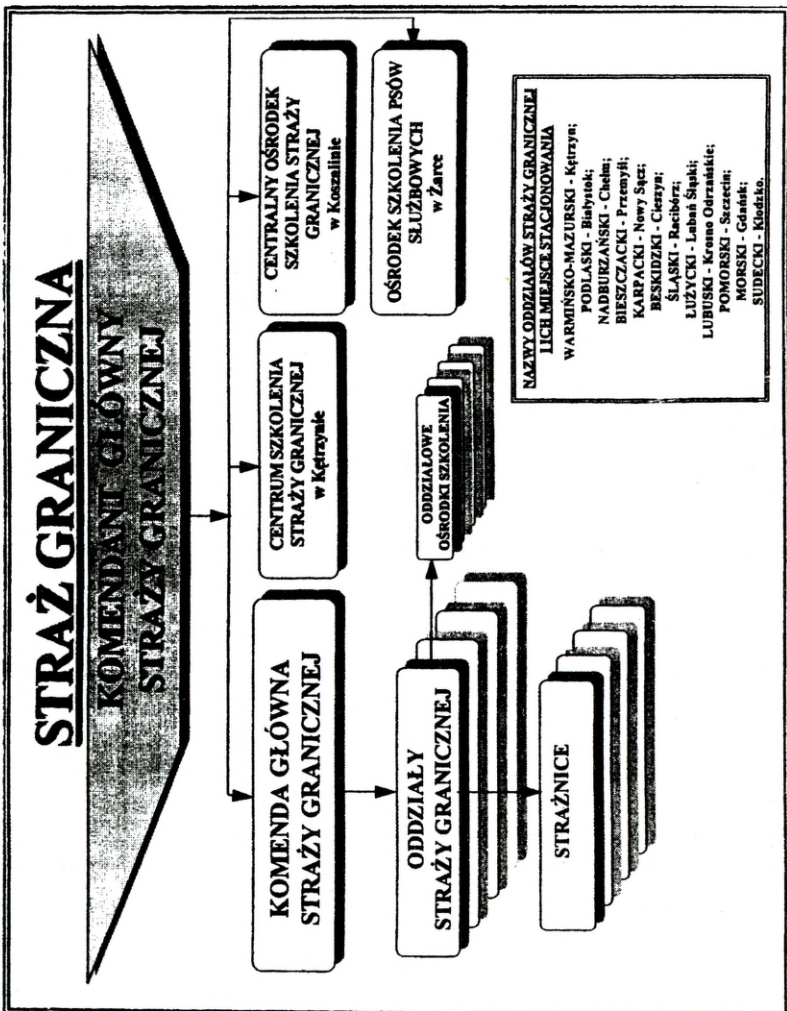
Straż Graniczna posiada: Komendę Główną, 12 oddziałów Straży Granicznej, 3 dywizjony okrętów pogranicza, 145 strażnic granicznych i 64 placówki kontroli ruchu granicznego (GPK). W Straży Granicznej zatrudnionych jest obecnie ponad 17 tysięcy funkcjonariuszy i pracowników cywilnych.

Straż Graniczna posiadana swoim wyposażeniu: uzbrojenie, środki techniczne i wyposażenie podobne jak Policja, z wyjątkiem transporterów opancerzonych, miotaczy wody, wyrzutni granatów łzawiących i środków inżynierijno - saperskich (rys. 5).

KOMENDANT GŁÓWNY PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ

(KOMENDA GŁÓWNA PAŃSTWOWEJ STRAŻY POŻARNEJ)

Nadzoruje jednostki Państwowej Straży Pożarnej, organizuje i koordynuje działania krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, określa kierunki rozpoznawania zagrożeń pożarowych i innych miejscowych, kształtuje system zapobiegania zagrożeniom oraz sprawuje nadzór prewencyjny.

Rysunek 5

Realizuje i koordynuje zadania obronne w zakresie:

- planowania, koordynacji i określenia zasad działania jednostek wchodzących w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego i pozostałych jednostek ochrony przeciwpożarowej na obszarze kraju;
- funkcjonowania Centralnego Odwołu Operacyjnego;
- prowadzenia rozpoznania, zwalczania zagrożeń pożarowych i innych miejscowych zagrożeń;
- udziału w zwalczaniu skutków działań wojennych;
- planowania współdziałania z Siłami Zbrojnymi RP i organami Obrony Cywilnej;
- organizowania szkolenia kwalifikacyjnego i doskonalącego dla potrzeb ratownictwa.

Państwowa Straż Pożarna posiada: Komendę Główną, 49 komend wojewódzkich, 252 komendy rejonowe oraz jednostki ratowniczo-gaśnicze różnych kategorii rozmieszczone w zależności od zagrożeń na obszarze całego kraju. Ogólny stan osobowy PSP wynosi ok. 30 tys. osób. Na czas zagrożenia wojennego i wojny, Państwowa Straż Pożarna na bazie swych jednostek organizacyjnych - odpowiednio rozwija swoje siły.

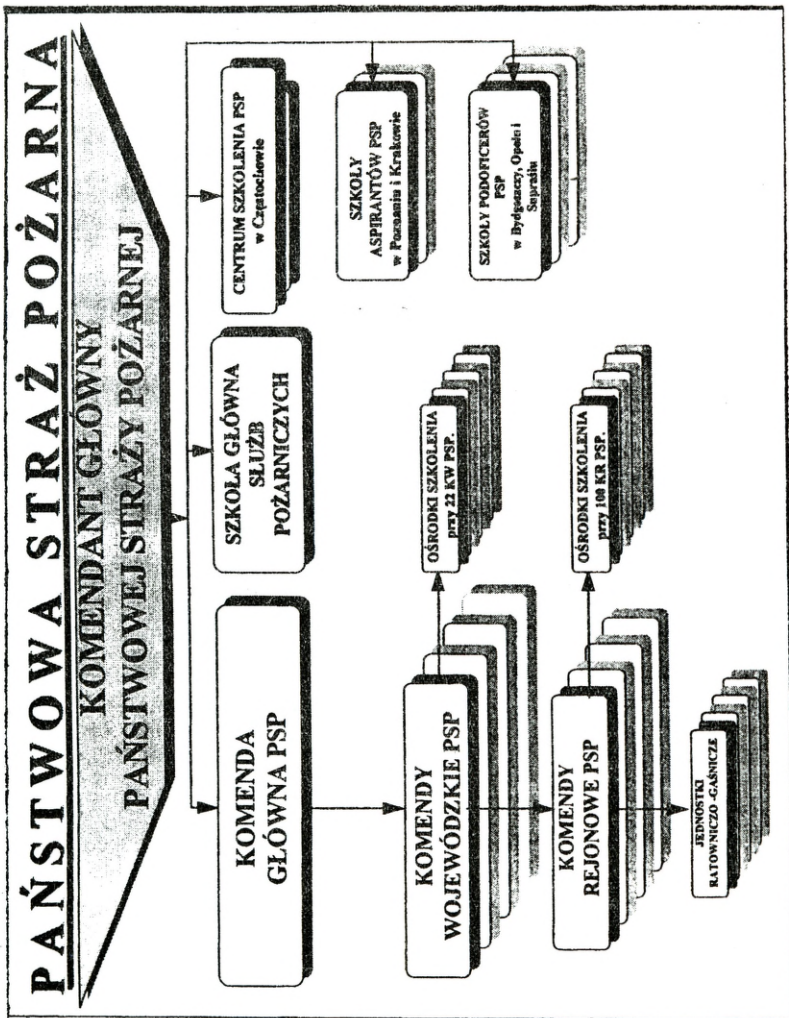
Państwowa Straż Pożarna w czasie pokoju tworzy Krajowy System Ratowniczo - Gaśniczy poprzez włączenie innych jednostek ochrony przeciwpożarowej, tj. wytypowanych ochotniczych i zakładowych straży pożarnych oraz służb ratowniczych.

W Państwowej Straży Pożarnej znajduje się specjalistyczne wyposażenie pożarnicze oraz przydatne do realizowanych przez nią zadań środki transportowe i techniczne (rys. 6).

SZEF OBRONY CYWILNEJ KRAJU

(URZĄD SZEFA OBRONY CYWILNEJ KRAJU)

Organizuje i koordynuje działania w zakresie obrony (ochrony ludności) cywilnej kraju.

Rysunek 6

Obrona Cywilna zorganizowana jest w strukturach: centralnej, wojewódzkich, rejonowych, gminnych i zakładowych. W około 40 tysięcy formacji Obrony Cywilnej może działać ponad 700 tysięcy osób do czynności ochronnych i ratowniczych.

Środki Obrony Cywilnej to głównie: obiekty (ponad 14 tysięcy budowli ochronnych mogących zapewnić schronienie dla około 1,8 miliona osób), ponad 2600 stanowisk kierowania (centralnych i terenowych), baza magazynowo-warsztatowa, ponad 6 milionów środków ochrony indywidualnej oraz ratowniczy i środki łączności.

GŁÓWNY INSPEKTOR NADZORU BUDOWLANEGO

(GŁÓWNY URZĄD NADZORU BUDOWLANEGO)

Wydaje decyzje i postanowienia z zakresu orzecznictwa architektoniczno-budowlanego; sprawuje nadzór merytoryczny i instytucjonalny nad działalnością terenowych organów nadzoru architektoniczno-budowlanego; przeprowadza kontrole działania terenowych organów nadzoru architektoniczno-budowlanego; przyjmuje i rejestruje zawiadomienia o katastrofach budowlanych oraz prowadzi postępowania wyjaśniające w tych sprawach; współdziała w zakresie działania Urzędu z Państwową Strażą Pożarną, Policją oraz organami kontroli.

GŁÓWNY GEODETA KRAJU

(GŁÓWNY URZĄD GEODEZJI I KARTOGRAFII)

Rejestruje stany prawne i faktyczne nieruchomości; realizuje politykę państwa w zakresie geodezji i kartografii oraz sprawuje nadzór nad działalnością państwowej służby geodezji; uzupełnia i administruje państwowymi zasobami geodezyjnymi i kartograficznymi; prowadzi państwowy rejestr granic oraz powierzchni jednostek terytorialnych podziału administracyjnego kraju; sporządza mapy topograficzne kraju i mapy tematyczne.

**DYREKTOR ZAKŁADU EMERYTALNO - RENTOWEGO
MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI
(ZAKŁAD EMERYTALNO-RENTOWY MSWiA)**

Ustala prawo do zaopatrzenia emerytalnego dla zwolnionych ze służby funkcjonariuszy resortu oraz ich rodzin; wypłaca świadczenia emerytalno-rentowe; ogranicza bądź zawiesza świadczenia oraz zmniejsza renty rodzinne z tytułu osiągania zarobków; współdziała z ZUS, bankami i urzędami skarbowymi w zakresie rozliczeń świadczeń, wypłat gotówkowych i rozliczeń podatku dochodowego od osób fizycznych.

**NACZELNY INSPEKTOR NADZORU BUDOWLANEGO
(NACZELNY INSPEKTORAT NADZORU BUDOWLANEGO)**

Sprawuje nadzór i kontrolę działalności Inspektoratu Nadzoru Budowlanego; rozpatruje odwołania od decyzji kierownika Inspektoratu Nadzoru Budowlanego.

**KIEROWNIK INSPEKTORATU NADZORU BUDOWLANEGO
(INSPEKTORAT NADZORU BUDOWLANEGO)**

Prowadzi działania wynikające z ustawy - Prawo budowlane, a dotyczące postępowania poprzedzającego rozpoczęcie robót budowlanych, ich realizację i oddawania obiektów do użytku po zakończeniu budowy; sprawowanie nadzoru nad utrzymaniem technicznym obiektów; prowadzenie postępowań wyjaśniających w przypadku katastrof budowlanych we współpracy z naczelnym organem administracji państwowej właściwym w sprawach specjalistycznego nadzoru budowlanego.

**CENTRALNY OŚRODEK BADAWCZO-ROZWOJOWY
BUDOWNICTWA INŻYNIERYJNEGO "HYDROBUDOWA"
(COBRBI)**

Prowadzi prace badawczo rozwojowe i przystosowuje ich wyniki do wdrażania w praktyce w dziedzinie gospodarki wodnej i ściekowej, uzbrojenie terenów, budownictwie hydrotechnicznym i fundamentowaniu; prowadzi prace projektowe i konstrukcyjne w zakresie jego działania; wykonuje pro-

totopy i krótkie serie maszyn i urządzeń; opracowuje podstawy kosztorysowania robót; działalność marketingową; współpracuje z placówkami naukowymi krajowymi i zagranicznymi.

**CENTRALNY OŚRODEK BADAWCZO-ROZWOJOWY INSTALACJI
I URZĄDZEŃ ELEKTRYCZNYCH W BUDOWNICTWIE
"ELEKTROMONTAŻ"**

(COBRliUEwB)

Prowadzi badania naukowe i prace badawczo-rozwojowe oraz wprowadza ich wyniki do praktyki w zakresie projektowania, produkcji i montażu urządzeń i instalacji elektrycznych. Prowadzi działalność w zakresie szkolenia, informacji naukowej oraz wynalazczości; opracowuje analizy i oceny stanu i rozwoju branży elektroinstalacyjnej.

**CENTRALNY OŚRODEK BADAWCZO-ROZWOJOWY
PRZEMYSŁU BETONÓW "CEBET"**

(COBRPB)

Prowadzi prace badawczo - rozwojowe i wdrożeniowe w zakresie betonów kruszywowych i komórkowych; badania surowców i półfabrykatów pod kątem możliwości ich stosowania do betonów kruszywowych. Prowadzi kompleksową kontrolę jakości wyrobów, prefabrykatów i betonów w konstrukcji na rzecz producentów; prace normalizacyjne w merytorycznej sferze działania.

**CENTRALNY OŚRODEK BADAWCZO-ROZWOJOWY
PRZEMYSŁU ELEMENTÓW WYPOSAŻENIA BUDOWNICTWA
"METALPLAST"**

(COBRPEwB)

Prowadzi prace naukowo - badawcze i wdrożeniowe w branży okuć i instalacji budowlanych, ślusarki budowlanej i wyrobów z tworzyw sztucznych; prace typizacyjne w zakresie procesów technologicznych; opracowywanie programów rozwoju branży i prowadzenie badań jakościowych wyrobów dla przemysłu okuć.

**CENTRALNY OŚRODEK BADAWCZO-ROZWOJOWY
PRZEMYSŁU STOLARKI BUDOWLANEJ "STOLBUD"**
(COBRPSB)

Prowadzi prace badawczo-rozwojowe i wdrożeniowe w dziedzinie stolarki budowlanej z drewna, tworzyw sztucznych i metali oraz obiektów kubaturowych z drewna, materiałów drewnopodobnych i ich substytutów; prowadzi prace normalizacyjne w zakresie konstrukcji stolarki otworowej; działalność marketingową i handlową promującą wyroby stolarki budowlanej; świadczenia usług w zakresie eksportu i importu maszyn, urządzeń i części zamiennych, materiałów impregacyjnych, malarskich itp..

**CENTRALNY OŚRODEK BADAWCZO-ROZWOJOWY
TECHNIKI INSTALACYJNEJ "INSTAL"**
(COBRTI)

Prowadzi prace badawczo-rozwojowe i wdrożeniowe w dziedzinie inżynierii sanitarnej, szczególnie w technice instalacyjnej w budownictwie przemysłowym, ogólnym, mieszkaniowym i towarzyszącym; prowadzi prace certyfikacyjne i postępowania aprobowane w zakresie wyrobów budowlanych z dziedziny inżynierii sanitarnej i wydawanie aprobat technicznych na te wyroby.

INSTYTUT TECHNIKI BUDOWLANEJ
(ITB)

Prowadzi prace naukowo-badawcze w zakresie bezpieczeństwa konstrukcji obiektów budowlanych, ochrony przed hałasem, racjonalizacji użytkowania energii w budynkach, bezpieczeństwa pożarowego, trwałości materiałów i elementów budowli; koordynacja działań terenowych laboratoriów kontroli jakości materiałów; współpracuje z międzynarodowymi organizacjami w zakresie badań naukowych, normalizacji i akredytacji laboratoriów.

WYŻSZA SZKOŁA POLICJI

(WSP)

Kształci policjantów w zakresie wiedzy specjalistycznej i umiejętności fachowych; prowadzi badania naukowe w zakresie nauk policyjnych, prawa, kryminalistyki, kryminologii oraz innych dziedzin stanowiących teoretyczną podstawę działania Policji; współpracuje z krajowymi uczelniami i instytucjami naukowymi oraz z zagranicznymi szkołami policyjnymi.

SZKOŁA GŁÓWNA SŁUŻBY POŻARNICZEJ

(SGSP)

Kształci kadry dowódcze i specjalistyczne dla jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz kadr naukowych i dydaktycznych dla szkolnictwa pożarniczego; prowadzi badania naukowe; współdziała ze szkołami wyższymi, jednostkami badawczo-rozwojowymi i jednostkami ochrony przeciwpożarowej w zakresie rozwoju nauki i postępu technicznego; utrzymuje w ciągłej gotowości Szkolnej Jednostki Ratowniczo - Gaśniczej.

CENTRALNY ZARZĄD SŁUŻBY ZDROWIA MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

(CZSZ MSWiA)

Nadzoruje i koordynuje prace w zakresie lecznictwa zamkniętego i otwartego w resorcie spraw wewnętrznych i administracji; prowadzi działania na rzecz podnoszenia jakości świadczeń zdrowotnych oraz właściwego wykorzystania przez zakłady służby zdrowia posiadanej infrastruktury i personelu medycznego; sprawuje nadzór nad gospodarką lekami i sprzętem medycznym; wykonuje zadania związane z zarządzaniem, administrowaniem i kontrolą funkcjonowania resortowych zakładów opieki zdrowotnej.

Resortowa Służba Zdrowia MSWiA posiada około 12500 osób personelu medycznego i obsługi. W swej strukturze służba zdrowia dysponuje następującymi jednostkami organizacyjnymi: Centralnym Zarządem, 17 zarządami wojewódzkimi, 49 poliklinikami, 17 szpitalami i 319 ambulatoriami.

W jednostkach organizacyjnych resortowej służby zdrowia znajduje się sprzęt niezbędny do wykonywania zadań medyczno-sanitarnych.

OŚRODEK DLA UCHODźCÓW NADARZYNIE

(OdU)

Zajmuje się całokształtem spraw związanych z zapewnieniem uchodźcom warunków czasowego pobytu, a także prowadzeniem działań integracyjnych związanych z ich pobylem w Polsce.

NADWIŚLAŃSKIE JEDNOSTEKI WOJSKOWE

MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

(NJW MSWiA)

Dowództwo NJW MSWiA sprawuje nadzór nad całokształtem działalności jednostek wojskowych NJW - gotowością bojową i mobilizacyjną, wyszkoleniem bojowym i ogólnowojskowym, poziomem działalności operacyjno-ochronnej, a także sprawuje nadzór nad stanem uzbrojenia i sprzętem bojowym, a ponadto:

- zapewnia funkcjonowanie stanowisk kierowania określonych organów kierowniczych państwa;

- utrzymuje współpracę i współdziała z właściwymi organami i instytucjami resortu spraw wewnętrznych i administracji, obrony narodowej oraz innych resortów w celu wykonania ww. zadań.

W skład NJW MSWiA wchodzi: brygady, pułki oraz jednostki i oddziały specjalistyczne (łączności, techniki i obsługi).

Stan osobowy NJW MSWiA to ponad 12 tysięcy żołnierzy i pracowników cywilnych. Posiadają uzbrojenie niezbędne do realizacji zadań.

W składzie NJW MSWiA istnieje pułk lotnictwa dysponujący samolotami oraz śmigłowcami.

W zakresie sprzętu technicznego na wyposażeniu tych wojsk znajdują się (różnych typów i przeznaczenia) środki transportowe, sprzęt i środki łączności radiowej i przewodowej, sprzęt i maszyny inżynierijno-saperskie, oraz sprzęt i środki obrony przeciwchemicznej.

BIURO OCHRONY RZĄDU

(BOR)

Zapewnia bezpośrednią ochronę osób zajmujących kierownicze stanowiska w Rzeczypospolitej Polskiej, przebywających w Polsce członków delegacji zagranicznych zajmujących stanowiska równorzędne oraz obiektów służących organom władzy, administracji i innym naczelnym organom państwowym.

Dysponuje wyłącznie bronią strzelecką, zgodnie z ich specyfiką zadaniową oraz niezbędnymi środkami indywidualnej ochrony przeciwichemicznej.

JEDNOSTKA WOJSKOWA 2305

(J.W. 2305)

Zapewnia odpieranie ataków terroru i dywersji skierowanych przeciw osobom zajmującym kierownicze stanowiska państwowe oraz obiektom przeznaczonym do funkcjonowania naczelnych organów władzy i administracji państwowej.

Dysponuje wyłącznie bronią strzelecką, zgodnie z ich specyfiką zadaniową oraz niezbędnymi środkami indywidualnej ochrony przeciwichemicznej.

W departamentach (równorzędnych komórkach organizacyjnych) Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji pracuje około 1200 osób.

Cały potencjał osobowy resortu spraw wewnętrznych i administracji w okresie pokoju, to około 200 tysięcy żołnierzy, funkcjonariuszy i pracowników cywilnych. (nie wliczając terenowej administracji rządowej). **W razie zarządzenia mobilizacji**, potencjał obronny resortu wzrośnie w wyniku uzupełnienia jego potrzeb mobilizacyjnych, głównie w zakresie rezerw osobowych, zabezpieczenia materiałowo-technicznego i medyczno-sanitarnego.

Wszyscy kierownicy jednostek organizacyjnych resortu wykonują zadania związane z:

- przygotowaniem, wyposażeniem i sformułowaniem podległych im komórek organizacyjnych do działania w okresie zagrożenia wojennego i wojny;

- podejmowaniem czynności w ramach planowania obronnego resortu spraw wewnętrznych i administracji, w szczególności dotyczy to uczestnictwa w przygotowaniu "Planu Obronnego Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji".

Za koordynację i nadzór przygotowań obronnych Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz centralnych organów administracji rządowej oraz innych organów i jednostek organizacyjnych nadzorowanych, podległych lub podporządkowanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji jest Biuro Spraw Obronnych (*§ 5, ust. 1 pkt. 17 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 24 grudnia 1996 r. w sprawie nadania statutu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji*). Biuro Spraw Obronnych MSWiA jest również właściwe w sprawach ustalania zasad i organizowania współdziałania resortu spraw wewnętrznych i administracji z resortem obrony narodowej oraz innymi centralnymi i terenowymi organami administracji rządowej w zakresie przygotowań obronnych.

V. SZKOLENIE OBRONNE W RESORCIE SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

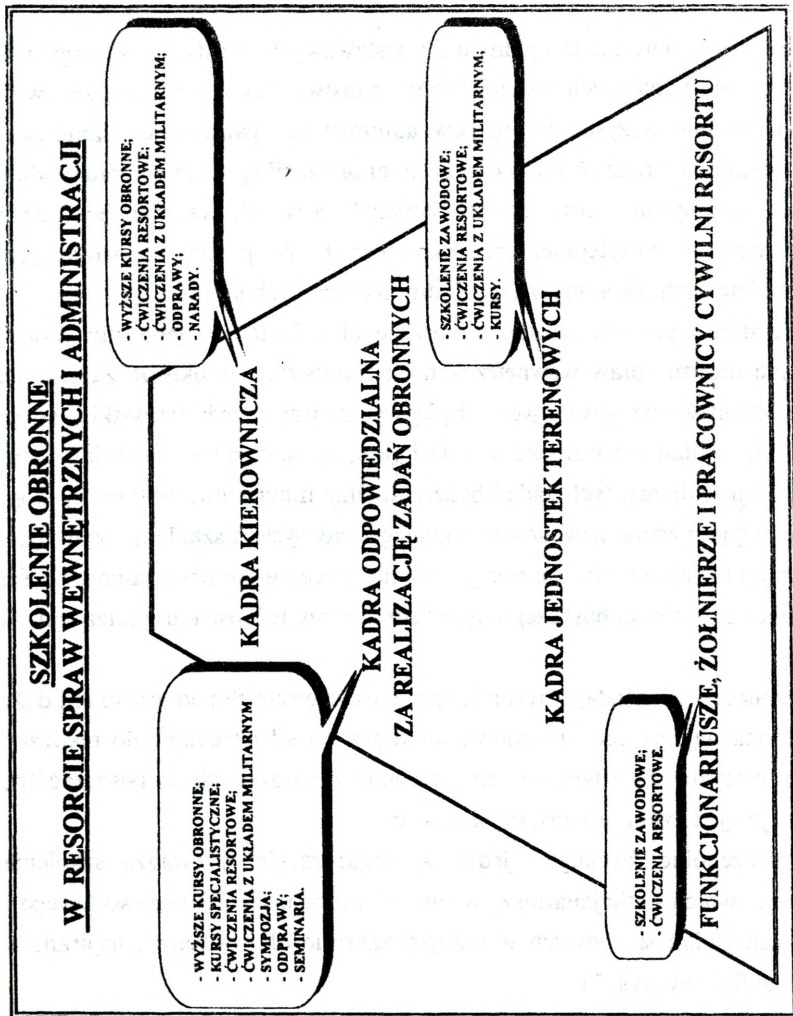
Szkolenie obronne jest jednym z podstawowych przedsięwzięć organizacyjnych i doskonalących system obronny państwa. Szkolenie to ma zapewnić przygotowanie wszystkich organów administracji państwowej, samorządu terytorialnego, organów gospodarczych, organizacji społecznych oraz ludności do wykonywania ustawowych obowiązków w zakresie realizacji zadań obronnych, z uwzględnieniem dokonujących się przemian ustrojowych, własnościowych, ekonomicznych i administracyjnych kraju.

Zgodnie z przyjętą zasadą, że poszczególne formacje i jednostki organizacyjne resortu spraw wewnętrznych i administracji w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny będą wykonywać przede wszystkim swoje ustawowe zadania o wzmożonym nasileniu, ze względu na zaistniałą sytuację. Stan realizacji tych zadań będzie między innymi uwarunkowany stopniem przygotowania zawodowego. Dlatego cały system szkolenia oparty jest na przygotowaniu funkcjonariuszy do skutecznego wykonywania powinności w zakresie działania poszczególnych formacji czy jednostek organizacyjnych resortu.

Zgodnie z tą zasadą, w resorcie spraw wewnętrznych i administracji dąży się do jak najlepszego przygotowania własnych sił i środków do realizacji zadań ustawowych a tym samym i obronnych nałożonych na poszczególne formacje i jednostki organizacyjne resortu.

Poszczególne formacje i jednostki organizacyjne prowadzą szkolenie obronne swoich funkcjonariuszy w ramach procesu szkolenia zawodowego i realizacji zadań służbowych w różnym zakresie dla: oficerów, aspirantów czy podoficerów (rys. 7).

Szkolenia te mają charakter wykładów, instruktaży, kursów i ćwiczeń. Zajęcia o charakterze teoretycznym mają na celu pogłębienie wiedzy obron-

Rysunek 7

nej wśród kadry odpowiedzialnej za sprawy obronne, natomiast ćwiczenia stanowią doskonałą formę wypracowania i doskonalenia współdziałania pomiędzy strukturami wojskowymi i organami pozamilitarnymi we wszystkich etapach zagrożenia militarnego państwa.

W ćwiczeniach organizowanych przez Siły Zbrojne RP z udziałem układu pozamilitarnego, uczestniczą grupy operacyjne resortu spraw wewnętrznych i administracji. W skład tych grup wchodzi przedstawiciele: Biura Spraw Obronnych MSWIA, Centralnych Organów Administracji Rządowej podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji (KGP, KGPS, KGSG, UOCK) i odpowiednie grupy operacyjne z terenowych (wojewódzkich, oddziałowych) struktur tych organów.

Na podstawie doświadczeń zebranych z wszelkiego rodzaju ćwiczeń, kadra resortu, która uczestniczy w tej formie szkolenia, pogłębia swoją wiedzę o zadaniach i specyfice działania poszczególnych partnerów, a także zdobywa nowe doświadczenia służące podnoszeniu jakości współdziałania w sytuacjach zagrożenia wojennego i wojny. Udział w tych ćwiczeniach przedstawicieli z poszczególnych central, ma charakter nadzoru, kontroli, instruktażu i pomocy w realizacji zadań obronnych przez poszczególne organy.

Od roku akademickiego 1994/95, w Akademii Obrony Narodowej prowadzone są Wyższe Kursy Obronne dla kadr administracji państwowej, w czasie których szkoleni zapoznawani są z problematyką obroną państwa. Przedstawiciele resortu spraw wewnętrznych i administracji, biorą czynny udział w realizacji tego szkolenia - tak przez wysyłanie kadry kierowniczej na ww. kursy w charakterze słuchaczy - jak i prowadząc zajęcia przez poszczególnych przedstawicieli resortu, oraz przygotowując materiały dydaktyczne słuchaczom tych kursów - na tematy związane z zadaniami obronnymi resortu.

Jednostki wojskowe podporządkowane Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji prowadzą podstawowe szkolenie wojskowe zgodnie z pro-

gramami szkolenia obowiązującymi w wojsku polskim i szkolenie specjalistyczne przygotowujące żołnierzy do wykonywania swoich zadań.

Pracownicy cywilni resortu (poza kierownictwem) - wiedze obronną nabywają jak każdy obywatel. Dlatego resort spraw wewnętrznych i administracji jest bardzo zainteresowany popularyzacją wiedzy obronnej w społeczeństwie, tak w szkolnictwie cywilnym na różnych poziomach, jak i w środkach masowego przekazu. Posłuży to wyrobieniu patriotyzmu i odpowiedzialności za własny kraj, jak również popularyzacji i zrozumienia **obronności państwa** - jako sprawy wszystkich obywateli - a nie tylko stanu osobowego resortu spraw wewnętrznych i administracji.

VI. NOWE SPOJRZENIE NA SPRAWY OBRONNE

Akceptowana przez społeczeństwo wola integracji z zachodnimi strukturami gospodarczymi i polityczno-obronnymi, stwarza konieczność zmiany sposobu myślenia i działania we wszystkich dziedzinach funkcjonowania państwa, w tym także w dziedzinie bezpieczeństwa. Powinno się ono skupiać na jasno i spójnie sprecyzowanych celach państwa, jak również stworzeniu jednolitego systemu w sferze bezpieczeństwa.

Ograniczone zostało ryzyko wybuchu wojny na wielką skalę, ale nie uległy ograniczeniu zjawiska, takie jak: degradacja wartości społecznych, dyskryminacja wartości społecznych, kryminalizacja grup społecznych, terroryzm, dyskryminacja rasowa i klanowa, ubóstwo, bezrobocie i choroby, katalizmy, zatrucie środowiska. A więc oprócz gospodarczych i obronnych (militarnych) podstaw integracji naszego państwa ze strukturami europejskimi, pojawia się również szeroko rozumiane bezpieczeństwo które opiera się na dostrzeganiu zjawisk społecznych, które daleko wykraczają poza sferę zagrożeń militarnych.

W sytuacji naszego kraju, optymalnym rozwiązaniem byłoby zdecydowanie inne zdefiniowanie "obronności", dające możliwość zachowania w procesie planowania i realizacji zadań obronnych dla wszystkich jednostek organizacyjnych podległych, nadzorowanych i podporządkowanych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji ciągłości zagrożeń (od zagrożeń pokojowych: terroryzm, narkotyki, ekologia, żywność itp. - do wojny) i ujednoczenia struktur reagowania.

Obecnie bezpieczeństwo i obrona narodowa są pojmowane różnie. Kojarzy się je dwójako, raz, w odniesieniu: gospodarczym, politycznym, społecznym, militarnym, kulturowym, biologicznym itp., innym razem - stricte militarnym.

Godnym głębszego przeanalizowania jest podejście francuskie mówiące o tym, że obrona narodowa - to zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom i ich skutkom - szeroko rozumianym, od zagrożeń nadzwyczajnych okresu pokojowego, do zagrożeń wojennych i samej wojny - jako najwyższą formę zagrożenia. W myśl tej filozofii istota zdarzeń jest podobna, tak w czasie pokoju, jak i kryzysu i wojny. Różna jest tylko skala zdarzeń i wysiłek związany z przeciwdziałaniem tym zdarzeniom. Pojmowanie obrony narodowej powinno polegać na traktowaniu jej jako wewnętrzne skoordynowanie układu sił i środków oraz ich poczynań i wzajemnych zależności, służącego zapobieganiu zagrożeniom (szeroko rozumianym) bezpieczeństwa państwa i przeciwdziałania ich skutkom.

Aby odbywało się to zgodnie z demokratycznymi zasadami kierowania państwem, wymagane są jasno sformułowane podstawy prawne, określające: porządek konstytucyjny, prawa człowieka i obywatela oraz zadania organów władzy wobec państwa i społeczeństwa. Akty, które dotyczą stanów nadzwyczajnych, takich jak: wojenny, wyjątkowy i klęski żywiołowej (Art. 228 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.), powinny ponadto precyzyjnie określać stosunek między państwem a obywatelem oraz ich wzajemne powinności i zobowiązania. W rezultacie otrzymujemy klarowny podział kompetencji organów władzy i administracji, które kierują zagadnieniami bezpieczeństwa w państwie. Kierowanie szeroko rozumianą obronnością powinno być zgodnie z kierowaniem całokształtem życia państwa zarówno w czasie pokoju, kryzysu, jak i wojny. Uregulowanie tych spraw w naszym kraju wydaje się być obecnie bardzo na czasie. Sprzyjają ku temu takie zdarzenia jak:

- uchwalenie nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, która to w Art. 236 obliguje Radę Ministrów do przedstawienia Sejmowi w ciągu 2 lat, projektów ustaw niezbędnych do stosowania Konstytucji;
- negocjacje w sprawie przystąpienia Polski do NATO;

- integracja z zachodnimi strukturami gospodarczymi;
- doświadczenia zebrane z kataklizmów jakie nawiedziły nasz kraj (huragany, powódzie).

Na podstawie obserwacji systemów obronnych państw i zasad ich funkcjonowania tak w czasie pokoju jak i wojen jakie się toczą na świecie i w Europie, oraz po zrozumieniu spraw obrony narodowej w nowym aspekcie bezpieczeństwa państwa przez kierowników poszczególnych dziedzin funkcjonowania państwa, organy władzy terytorialnej jak i przez całe społeczeństwo, powinniśmy wspólnie dążyć w czasie pokoju do tworzenia możliwości do działania - jako zapobiegania wszelkim zagrożeniom i przeciwdziałaniom ich skutków. Te działania to nic innego jak przygotowania obronne, które powinny polegać na stanowieniu odpowiedniego prawa określającego reguły funkcjonowania państwa, budowaniu podstaw materialnych obrony narodowej, a także na przygotowaniu społeczeństwa do realizacji zadań obronnych.

Z obserwacji tych wynika że za obronę narodową, w sferze wykonawczej, odpowiada przywódca państwa i organ którym on kieruje. Narzędzia obronne, zwane środkami polityki bezpieczeństwa, określane są przez organ ustawodawczy. Organ ten określa ogólną organizację obrony narodowej, jej perspektywy i budżet oraz rozlicza za ich wykonanie organy władzy wykonawczej. Rząd natomiast określa kształt i powinności poszczególnych ogniw wykonawczych, konstruuje budżet obronny oraz decyduje o polityce obronnej (bezpieczeństwa). Kierownicy poszczególnych dziedzin funkcjonowania państwa (resortów, równorzędnych) i organy władzy terytorialnej odpowiadają za realizację polityki obronnej państwa w sferze swoich kompetencji i na administrowanym obszarze. Działania tych struktur w czasie największego zagrożenia - czyli wojny, powinny być tylko nieznacznie zmodyfikowane w stosunku do pokojowego systemu kierowania państwem (wzrasta rola ścisłego i jednoosobowego kierownictwa i rola władzy wykonawczej). Za

całokształt przedsięwzięć obronnych (za wyjątkiem działań operacyjnych sił zbrojnych), na obszarze jednostki podziału terytorialnego (województwo, gmina) odpowiada właściwy organ władzy i administracji państwowej, którego to powinności powinny być uregulowane ustawami stworzonymi w czasie pokoju. Natomiast obrona militarna kraju powinna być tylko częścią całokształtu przedsięwzięć obronnych.

Powinniśmy sobie zdawać sprawę z tego, że żadna obrona nie ma sensu, jeśli miałyby doprowadzić do biologicznego wyniszczenia narodu.

Druk AON nr 548/WW